

De indeling van de sector Techniek

Een sectorbeeld gaat in op één sector en brengt daarbij een groep van gelijksoortige opleidingen in beeld. De inspectie gaat uit van een indeling gebaseerd op inhoudelijke gronden en groepeert dus opleidingen die inhoudelijk verwant zijn. De inspectie heeft gekozen voor een hoofdingeling zoals gebruikt in het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO).¹ De inspectie onderscheidt tien sectoren, op basis van de tien CROHO-onderdelen.² Het zijn de opleidingen zelf die aangeven in welke CROHO-sector ze het best passen.

Bij het sectorbeeld Techniek is uitgegaan van alle opleidingen in de CROHO-sector Techniek. Hierin zijn de opleidingen van de technische universiteiten opgenomen. Niet opgenomen zijn de technische opleidingen uit de CROHO-sector Natuur, die de technische opleidingen van de meer brede universiteiten bevat en de technische opleidingen uit de CROHO-sector Landbouw en natuurlijke omgeving.

Met ruim 4.000 opleidingen in het hoger onderwijs, leidt een verdeling in tien groepen tot zeer omvangrijke sectoren met een zeer divers palet aan opleidingen. Om ook binnen een sector verschillen te kunnen duiden, heeft de inspectie de tien CROHO-sectoren verder ingedeeld in subgroepen, de zogenaamde subsectoren. Bij elk sectorbeeld wordt een sector opgedeeld in vijf tot acht subsectoren.

De sector Techniek is ingedeeld in zes subsectoren:

- 1 biologie, scheikunde en medisch
- 2 wiskunde, natuurkunde en informatica
- 3 bouwkunde en civiel techniek
- 4 ontwerp-opleidingen
- 5 techniek en de maatschappij
- 6 techniek overig

Het gehele aanbod van opleidingen in de CROHO-sector Techniek is ingedeeld in deze zes subsectoren. Deze indeling ziet u in onderstaand schema, waarbij de naam van de opleiding staat vermeld zoals die in CROHO gebruikt wordt. In sommige gevallen wijkt deze naam af van de benaming die op de websites van instellingen wordt gebruikt.

Bij elke opleiding ziet u de Isat-code³ staan. Ook staat in het schema of het gaat om een associate degree-programma (AD), een bachelor- (B) of een masteropleiding (M). De ongedeelde opleidingen hebben niet zo'n aanduiding voor hun naam. Daarnaast of het een hbo of wo opleiding betreft. De lijst bevat ook opleidingen die niet meer bestaan ('historische' opleidingen) om zo goed mogelijk trends in opleidingsaanbod weer te geven. In de laatste twee kolommen staat het totaal aantal opleidingen dat onder die naam en Isat-code voorkomen in de sector Techniek

Tabel Z.1: Overzicht van subsectoren in de sector Techniek en bijbehorende opleidingen. Daarbij aangegeven het Isat-nummer van de opleiding, de aanduiding bachelor (B) of master (M), of het een hbo of wo opleiding betreft en of de opleiding actueel of historisch is.

¹ Voormalige HOOP sectoren.

² Economie, Gezondheidszorg, Gedrag & Maatschappij, Landbouw & Natuurlijke omgeving, Natuur, Onderwijs, Taal & Cultuur, Recht, Techniek, Sectoroverstijgend.

³ Studiecodel/opleidingscode uitgegeven door DUO Groningen.

biologie, scheikunde en medisch	Isat	hbo/wo	act	hist
Ad Chemische Technologie	80005	hbo	2	
B Applied Science	30008	hbo	2	2
B Bio-informatica	39215	hbo	3	2
B Biotechnologie	34331	hbo	1	
B Chemie	34396	hbo	11	9
B Chemische Technologie	34275	hbo	7	5
B Forensisch Onderzoek	34112	hbo	2	2
B Genetische Modificatie	39222	hbo		4
B Life Science and Technology	56286	wo	1	
B Molecular Science and Technology	59308	wo	1	
B Nanobiologie (joint degree)	55003	wo	2	
B Scheikundige Technologie	56960	wo	3	1
B Scheikundige Technologie en Bioprocestechnologie	50340	wo		1
B Technisch Chemicus	34476	hbo		1
Life Science and Technology	6286	wo		1
M Biochemical Engineering	60350	wo		1
M Chemical Engineering	60437	wo	4	1
M Life Science and Technology	66286	wo	1	
M Molecular Life Sciences	70049	hbo		1
	70167	hbo	1	1
M Nanobiology (joint degree)	65011	wo	2	
M Polymer Engineering (joint degree)	70178	hbo	2	
M Scheikundige Technologie	66960	wo		1
Scheikundige Technologie	6257	wo		1
	6960	wo		4
Ad Klinische Chemie	80033	hbo		1
B Bewegingstechnologie	34584	hbo	1	
B Biologie en Medisch Laboratoriumonderzoek	34397	hbo	10	10
B Biomedische Technologie	56226	wo	2	
B Biometrie	39217	hbo	1	1
B Gezondheidszorg Technologie	39219	hbo	2	2
B Laborant Klinische Neurofysiologie	34477	hbo	1	1
	81001	hbo	1	
B Medisch Ingenieur	34199	hbo		1
B Mens en Techniek	30039	hbo	4	
B Orthopedische Technologie	34953	hbo	1	2
Biomedische Technologie	6226	wo		2
M Biomedical Engineering	66226	wo	4	1
M Biomedische Technologie	60621	wo		1
M Medical Engineering	60344	wo	1	
Werktuigkundige medische technologie	6269	wo		1

wiskunde, natuurkunde en informatica	Isat	hbo/wo	act	hist
B Bedrijfswiskunde	35168	hbo	1	7
B Technische Natuurkunde	34268	hbo	3	5
	56962	wo	4	
B Technische Wiskunde	56965	wo	4	1
B Toegepaste Wiskunde	35168	hbo	4	
M Applied Mathematics	60348	wo	3	
M Applied Physics	60436	wo	4	
M Industrial and Applied Mathematics	60347	wo	1	1
M Materials Science and Engineering	66958	wo	1	
M Nanoscience	60618	wo		1
M Nanotechnology	60028	wo	1	
M Science and Technology of Nuclear Fusion	66904	wo	1	
M Technische Natuurkunde	66962	wo		1
M Technische Wiskunde	66965	wo		1
Milieu-technische Wetenschappen	6850	wo		1
Technische Materiaalwetenschappen	6958	wo		1
Technische Natuurkunde	6263	wo		1
	6962	wo		4
Technische Wiskunde	6152	wo		1
	6965	wo		4
Ad Informatica	80075	hbo	1	
Ad Maintenance & Mechanics	80079	hbo	1	
Ad Technische Informatica	80022	hbo	1	1
B Computertechniek	34270	hbo		1
B Hogere Informatica	34269	hbo		4
B Hogere Opleiding Software Engineer	34245	hbo		2
B Informatica	34479	hbo/wo	17	22
	56978	wo	1	
B Informatica (Software Engineering)	81003	hbo	1	
B Informatica en informatiekunde	34289	hbo		1
B Informatica en Informatiekunde	34289	hbo		2
B Technische Informatica	34475	hbo	11	19
	56964	wo	3	1
	81007	hbo	1	
Kort HBO informatica	4292	hbo		1
M Computer Engineering	60351	wo	1	
M Computer Science	60300	wo	3	

M Computer Science and Engineering	60438	wo	1	1
M Embedded Systems	60331	wo	3	1
M Software Engineering	60228	wo	1	
Technische Informatica	6281	wo		1
	6964	wo		4
Ad ICT & Telecommunicatie	80109	hbo	1	
Ad ICT Service Management	80083	hbo	1	
Ad ICT-Beheer	80071	hbo	2	
Ad Industriële Automatisering	80110	hbo	1	
Ad IT Service Management	80024	hbo	1	
B Bedrijfsinformatietechnologie	56066	wo	1	
B HBO-ICT	30020	hbo	9	
B ICT Telecommunicatie Ingenieur	39243	hbo		1
B ICT-Telecommunicatie	34058	hbo		1
B Industriële Automatisering	39216	hbo	1	1
B Informatie en Communicatie Technologie	34671	hbo	1	2
B Informatiekunde	56842	wo	1	
B Information Security Management	30010	hbo	1	
B IT-Service Management	34488	hbo	1	1
B Logistieke Informatica	34670	hbo		1
B Netwerk Infrastructuur Design	39250	hbo		1
B Public ICT Management	30104	hbo		1
B Software Engineering and Internetmarketing	34061	hbo		1
B Telematica	56949	wo		1
Bedrijfsinformatietechnologie	6066	wo		1
Informatietechniek	6268	wo		1
M Business Information Systems	60432	wo	1	1
M Business Information Technology	60025	wo	1	
M Informatics	70050	hbo	1	
M Master in Management en ICT	70062	hbo	1	1
M Master of Business Information	70157	hbo	1	
M Master of ICT and Business Innovation	70119	hbo	1	
M Telecommunication Management	70064	hbo		1
M Telematics	60032	wo	1	
Telematica	6949	wo		1
Ad Elektrotechniek	80017	hbo	1	
Ad Installatietechniek	80039	hbo		1

Ad Projectleider Techniek	80039	hbo	2	
B Advanced Sensor Applications	30015	hbo	1	
B AOT - Techniek	34386	hbo	1	4
B Electrical Engineering	56953	wo	2	
B Elektronica	34313	hbo		2
B Elektronica Ingenieur	34349	hbo		1
B Elektronicatechniek	34472	hbo		1
B Elektrotechniek	34267	hbo	14	14
	56953	wo	1	
B Embedded Systems Engineering	34131	hbo	1	
B Energie- en Procestechologie (AOT)	34369	hbo	1	
B Geodesie	56954	wo		1
B Installatietechnologie	59301	wo		1
B Technische Innovatiewetenschappen Elektrotechniek	56265	wo	1	
	6256	wo		1
	6953	wo		3
Installatietechniek	6276	wo		1
M Building Services	69301	wo		1
M Control Systems Engineering	70034	hbo		1
	70148	hbo	1	
M Electrical Engineering	60353	wo	3	
M European Master in Renewable Energy	69299	hbo	1	
	75097	hbo		1
M Industrial Ecology	60415		2	
M Master Sensor System Engineering	40015	hbo	1	
M Mechatronics	60027	wo		1
M Sustainable Energy Technology	60443	wo	3	1
M Systems and Control	60359	wo	3	
Milieutechnologie	6272	wo		1

bouwkunde en civiel techniek	Isat	hbo/wo	act	hist
Ad Bouwkunde	80034	hbo	3	
Ad Integrale Handhaving Omgevingsrecht	80023	hbo		2
B Bouwkunde	34263	hbo	15	8
	56951	wo	2	
	81004	hbo	1	
B Bouwmanagement en Vastgoed	39232	hbo	1	1
B Built Environment	39280	hbo	5	
B Climate & Management	30102	hbo	1	
B Integraal Ontwerpen	30106	hbo		1
B Mens en Techniek	30039	hbo	1	

B Milieukunde	34284	hbo	3	5
B Milieutechnologie	34335	hbo		3
B Ruimtelijke Ontwikkeling	30038	hbo	7	
B Ruimtelijke Ordening en Planologie	34282	hbo	4	6
B Stedenbouwkundig Ontwerpen	34133	hbo	1	1
Bouwkunde	6951	wo		2
M Architecture, Building and Planning	60434	wo	1	
M Architecture, Urbanism and Building Sciences	60349	wo	1	
M Berlage Master in Architecture and Urban Design	75108	wo	1	
M Environmental Science	70122	hbo		2
M European Postgraduate Master in Urbanism	75060	wo	1	
M Master of Urban and Area Development	70086	hbo	1	4
M Master of Urban and Area Development (joint degree)	70179	hbo	2	
M Nature Conservation and Biodiversity Management	70120	hbo		2
M Urban and Regional Planning	70121	hbo		2
Ad Civiele Techniek Directievoering	80042	hbo	1	1
Ad Civiele Techniek Projectvoorbereiding en -realisatie	80016	hbo	1	1
B Aquatische Ecotechnologie	34332	hbo	1	
B Civiele Techniek	34279	hbo	13	7
	56952		2	
B Watermanagement	34074	hbo	2	
Civiele Techniek	6952	wo		1
	6993	wo		1
M Civil Engineering	60352	wo	1	
M Civil Engineering and Management	60026	wo	1	
M Construction Management and Engineering	60337	wo	3	
M Master in Structural Engineering	70174	hbo	1	
M Urban Water and Sanitation	75009	wo	1	
M Water Science and Engineering	75010	wo	1	
M Water Technology (joint degree)	65005	wo	3	
Ad Verkeerskundig Medewerker	80066	hbo	1	
B Logistics Engineering	34390	hbo	6	

B Logistiek en Technische Vervoerskunde	34390	hbo		5
B Mobiliteit	34371	hbo	3	
B Verkeer en Logistiek	30100	hbo	1	1
B Verkeerskunde	34371	hbo		2
M Shipping and Transport	70068	hbo	1	
M Transport, Infrastructure and Logistics	60361	wo	1	
B Geodesie	34272	wo	1	
B Ocean Technology	34190	wo	1	
B Technische Aardwetenschappen	56959	wo	1	
Geodesie	6954	wo		1
M Applied Earth Sciences	60360	wo	1	
M Applied Geoinformatics	70043	wo	1	
M Geo-informatics	60031	wo		1
M Geoinformation Science and Earth Observation (M.Sc.)	75014	hbo	1	1
M Geoinformation Science and Earth Observation (Master)	70043	hbo		1
M Geomatics	66954	wo	1	
Technische Aardwetenschappen	6959	wo		1

ontwerp-opleidingen	Isat	hbo/wo	act	hist
Ad Constructeur Werktuigbouwkunde	80076	hbo	1	
Ad Engineering	80091	hbo	1	
Ad Werktuigbouwkunde	80019	hbo	2	
B Business Engineering	39233	hbo	1	
B Mechatronica	30026	hbo	4	
B Milieugerichte Materiaaltechnologie	34391	hbo		2
B Werktuigbouwkunde	34280	hbo	14	15
	56966	wo	3	1
M Master of Pipeline Technology	70096	hbo	1	
M Mechanical Engineering	60439	wo	3	1
M Offshore and Dredging Engineering	60178	wo	1	
Werktuigbouwkunde	6255	wo		1
	6966	wo		3
Ad Maritieme Techniek	80067	hbo	1	
B Maritieme Techniek	34276	hbo	1	
	56957		1	
B Scheepsbouwkunde	34276	hbo	1	2
B Scheepsbouwkunde / Maritieme Techniek	30032	hbo	1	
M Marine Shipping Innovations	49122	hbo	1	
M Marine Technology	66957	wo	1	

Maritieme Techniek	6957	wo		1
B Aviation	39225	hbo	1	1
B Luchtvaart- en Ruimtevaarttechniek	56956	wo	1	
B Luchtvaarttechnologie	34278	hbo	1	1
Luchtvaart- en Ruimtevaarttechniek	6956	wo		1
M Aerospace Engineering	66956	wo	1	
Ad Systemspecialist Automotive	80077	hbo	1	
B Automotive	30018	hbo	3	1
B Autotechniek	34262	hbo		2
M Automotive Technology	60428	wo	1	
M Master of Automotive Systems	70104	hbo	1	1
Ad Industrieel Product Ontwerpen	80018	hbo	1	
B Creative Technology	50447	wo	1	
B Engineering	30107	hbo	4	
B Engineering, Design and Innovation	39240	hbo	1	2
B Human Technology	34089	hbo	2	1
B Industrial Design	50441	wo	1	
B Industrieel Ontwerpen	56955	wo	2	
B Industrieel Product Ontwerpen	34389	hbo	7	
B Industrieel Produkt Ontwerpen	34389	hbo		5
Industrieel Ontwerpen	6955	wo		2
M Design for Interaction	60355	wo	1	
M Human-technology Interaction	60431	wo	1	
M Industrial Design	60441	wo	1	
M Industrial Design Engineering	66955	wo	1	1
M Integrated Product Design	60354	wo	1	
M Master Product Design	70123	hbo	1	
M Strategic Product Design	60356	hbo	1	
Ad Media Design	80112	hbo	1	
B Communication and Multimedia Design	34092	hbo	10	7
B Creative Media and Game Technologies	30036	hbo	4	
B Game Architecture and Design	39279	hbo	1	1
B Grafimediатеchnologie	34060	hbo		1
B Kunst en Techniek	34713	hbo	2	1
B Kunst en Techniek (cognitief ergonomisch ontwerpen/interaction design)	34713	hbo		2
B Mediatechnologie	34060	hbo	1	

B Visual Information/Communication Design	34064	hbo		1
M Game Technology	49120	hbo	1	
M Human Media Interaction	60030	wo	1	
M Media and Knowledge Engineering	60357	wo		1

techniek en de maatschappij	Isat	hbo/wo	act	hist
Ad Bouwtechnische Bedrijfskunde	80037	hbo		1
Ad Technische Bedrijfskunde	80020	hbo	3	2
B Advanced Technology	50002	wo	1	
B Bedrijfsmanagement MKB	34106	hbo	1	1
B Bouwtechnische Bedrijfskunde	34261	hbo	4	5
B Business Management	34130	hbo		1
B Commercieel Ingenieur	39234	hbo	1	1
B International Maintenance Management (joint degree)	39500	hbo	2	
B Opleiding voor Bedrijfskader	34287	hbo		1
B Technische Bedrijfskunde	34421	hbo	17	13
	56994	wo	3	
B Technische Bestuurskunde	56995	wo	1	
Civiele technologie en management	6423	wo		1
M Engineering	70051	hbo	1	
M Engineering and Policy Analysis	60179	wo	1	1
M Industrial Engineering and Management	60029	wo	2	
M Industriële Innovatie (joint degree)	70143	hbo		4
M Innovation Management	60430	wo	1	
M Innovation Sciences	66265	wo	1	
M Management of Technology	66995	wo	1	
M Operations Management and Logistics	66430	wo	1	
M Systems Engineering, Policy Analysis and Management	60358	wo	1	
M Technische Bedrijfskunde	66994	wo		1
Opleiding voor bedrijfskader	4287	hbo		2
Techniek en maatschappij	6265	wo		1
Techniek en Maatschappij	6992	wo		1
Technische Bedrijfskunde	6430	wo		2
	6994	wo		2
Technische bestuurskunde	6235	wo		1

Technische Bestuurskunde	6995	wo		1
wijsbegeerte van wetenschap, technologie en samenleving	6280	wo		1

techniek overig	Isat	hbo/wo	act	hist
B Archeologie	39208	hbo	1	
B Archeologisch Onderzoeksassistent	39208	hbo		2
B Bedrijfsfunctionaris BHV	39230	hbo		1
B Communicatie	34405	hbo		2
B Fashion & Textile Technologies	30037	hbo	2	
B Hogere Opleiding System Engineer	34246	hbo		1
B Maritiem Officier	34384	hbo	4	1
B Militaire Systemen & Technologie	50423	hbo	1	
B System Engineer	34246	hbo		1
B Technische Commerciële Confectiekunde	34254	hbo	1	2
B Technische Commerciële Textielkunde	34255	hbo	1	2
B Vrije studierichting Techniek	34085	hbo		1
M Opleiding tot registerloods: Master in Maritime Piloting	70181	hbo	1	
Opleiding tot verkeersvlieger	4956	hbo		1

Bron: CROHO; DUO, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Meer weten: Voor verdere informatie over de subsectoren in de sector Techniek zie de factsheet over de subsectoren. Voor meer informatie over de indicatoren in de sector, zie de factsheets per indicator.

Sectorbeeld Techniek

Deze factsheet is onderdeel van het sectorbeeld Techniek. Het sectorbeeld bestaat uit een set van factsheets. Er zijn elf factsheets over de indicatoren; voor elke indicator één. En voor de subsectoren is er een factsheet.

Het sectorbeeld Techniek geeft de belangrijkste ontwikkelingen en de stand van zaken weer binnen alle opleidingen in deze sector. Dan kunt u denken aan opleidingen zoals biologie, wiskunde en bouwkunde, maar ook aan communicatie en multimediadesign, technische bedrijfskunde en geodesie.

Een sectorbeeld geeft geen oordelen over de sector die voortvloeien uit het toezicht door de inspectie, maar is bedoeld om feitelijk (/neutraal) te informeren over de stand van zaken bij de opleidingen in deze sector. U kunt lezen over groepen van opleidingen of over specifieke indicatoren per opleidingsgroep. Voor elke subsector en indicator hebben wij voor u de belangrijkste ontwikkelingen en stand van zaken in beeld gebracht.

U leest het sectorbeeld als een naslagwerk. Het is niet volgens de traditionele rapportagewijze opgebouwd met de structuur: vraagstelling, onderzoeksbevindingen, conclusie. Dit betekent dat het sectorbeeld niet van voor naar achter gelezen hoeft te worden, maar dat u delen onafhankelijk van elkaar kunt lezen. Het sectorbeeld bestaat uit losse factsheets, zodat u gemakkelijk selecteert wat u interessant vindt om te lezen.

Het sectorbeeld zoals dat nu in factsheets voor u ligt, is een nieuwe vorm van presentatie van feiten, ontwikkelingen en trends. Een nieuw product van de inspectie volgens een formule die in ontwikkeling is. Met elk volgend sectorbeeld raakt deze opzet verder ontwikkeld en biedt het de geïnteresseerde lezer meer toegevoegde waarde.

De inspectie is benieuwd wat u vindt van de vorm en presentatie van het sectorbeeld. We nodigen u van harte uit uw reactie met ons te delen.